

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERADT NYASTE SÖNDAGSMAGASIN.

N:o 52. Ut kommer v e Söndag. **Göteborg den 28 December 1856.** Pris för år: 6 R:dr 32 sk. B:co. X årgången

Aftäckandet af general Rapps staty i Colmar.

General Rapp är ett af de populäraste namn i Elsass och berättelsen om hans hjeltedater bildar ännu det mest omtyckta samtalsämne vid den husliga härden. Förnämligast är det i staden Colmar, inom hvars murar Napoleons berömda vapenbroder skådade dagens ljus, som han firas och vördas som nationalhjelte. General Rapp var icke blott en utmärkt fältberre, utan jemväl af en förträfflig och utmärkt karakter. I hans väsen herrskade en egendomlig motsättning af militärisk stränghet och krigiskt lynne å ena sidan, och å andra ett ömsint hjerta och innerligt deltagande. Beundransvärdare är hans soldatmod, som han ådagalade i slaget vid Austerlitz, vid försvaret af Danzig som fästningskommendant efter det olyckliga ryska fälttåget och vid flera andra tillfällen, var det moraliska mod, som han visade när det gällde att uppträda mot orättvisan och grymheten af Napoleons befallningar och anordningar. Mer än en gång ådrog han sig den store kejsarens ovilja, när han vågade att klandra dennes handlingssätt, eller så mycket som möjligt kringgå hårdheten af hans godtyckliga befallningar, och låta mildhet och mensklighet råda i stället för tyranniskt öfvermod. Rapp var en entusiastiskt beundrare af sin kejsares hjeltestorhet, men dennes grundsatser i öfrigt billigade han icke och trädde förskräckt tillbaka för hans omätliga äregirighet. Förgäfves varnade han Napoleon för tåget till Moskau; men höll sig icke desto mindre efter det stora företagets misslyckande fast och troget till sin kejsare, hvilken han under de hundrade dagarna visste att understödja genom energiskt försvar af öfra Rhenområdet. Efter den andra Pariserfreden drog han sig tillbaka till Schweiz, men inträdde år 1818 åter i fransk tjänst. Underrättelsen om Napoleons död grep

honom häftigt och afpressade honom bittra tårar af smärta. Midt i ett sällskap vid hofvet i St. Cloud lemnade han sina vemodiga känslor fritt lopp och förmådde till och med i konungens närvaro icke kufva sin rörelse. Ludvig XVIII vördade den mans smärta, som utgöt heta tårar öfver Bourbonernas argaste fiendes död och intalade honom sjelf mod med tröstande ord. Få månader senare, den 8:de November 1821 följde generalen sin kejsare till det dunkla rike, från hvars gränser ingen återvänder. Han dog på sitt gods Rheinweiler i storhertigdömet Baden.

Den ärestod, som hans landsmän rest honom i Colmar, är uppförd af bildhuggaren August Bartholdi. Konstnären har uppfattat det ögonblick, då Rapp, sedan han afslutat en kapitulation med fästningen Danzigs belägrare, ser sig förd bakom ljuset, och djupt sårad af fiendernas fördragsbrott, hvilka togo honom tillfånga, träder dem tillmöte med förebrående mine.

Högtigheterna vid aftäckandet voro anordnade med mycken smak och rikdom, såväl i dekorationer som folknöjen. Det utomordentligaste af detta skådespel var processionen af alla gillena, af åkerbrukare och vinodlare, hvilken omedelbart efter ärestodens aftäckande och mairens tal satte sig i rörelse.

Gammal är alltid äldst.

Det nya har lockande behag, men ofkast har det icke värde i sig sjelft, utan genom de löften det gifver om framtiden, och dessa löften kunna svikas. Det gamla som blifvit kärt, som länge njutits, som icke kan fräntagas oss, har värde i sig sjelft.

En snillrik skald, med ovanligt godt och ädelt hjerta, gjorde plötsligt lycka; den var välförtjent, ty han visade sig värdig deraf. En aflägsen släkting, som beundrade och älskade honom, förbigick

närmare fränder, och lemnade vid sitt dödsfall i arf åt honom sin betydliga förmögenhet.

Skalden hade hittills icke fäst sitt hjerta vid någon annan än sin sångmö, för henne hade han uppoffrat hela sin tid och egnat henne alla sina glödande känslor. Han var uteslutande hennes; han bodde med henne i drömmarnes luftiga slott, han dansade dagligen med henne i sångens gyllene salar, han slumrade vid hennes bröst i diktens ortagårdar. Han var lycklig, ty han kände ingen längtan efter det lägre lifvet på jorden.

Men han blef äldre, sångmön var en smula nyckfull och öfvergaf honom, dock ej för att tillhöra någon annan i vår tid, utan hon försvann i okända rymder.

Lyckligtvis för skalden blef han i samma ögonblick rik, och såg sig om efter skönheterne nere på jorden.

En dag var han på bal i ett lysande hus. Salongen var uppfylld af vackra fliekor, som visade sig i sina smakfullaste dräkter och med sina angenämaste miner. De hade tagit på sig blommor och juveler och lemnat alla nycker hemma.

Den vackraste bland dem var fröken Clemence, en tjusande blondin, en gratie i tyll, hvars minsta rörelse lät ana den fullkomligaste form i allt.

Skalden dansade med henne vid ljudet af en brusande Wellervals, och det föreföll honom, som om hon hade tycke af hans förlorade sångmö. Det var samma milda eld i blicken, samma hjertlighet i rosenmunnens leende, samma friskhet och naturlighet i hennes väsende.

Annars så värtalig, hade skalden nu ej ett ord att säga henne; hon undrade icke derpå, ty hon anade med någon stolthet orsaken; hon visste att den djupaste beundran är tyst

Han förde henne tillbaka till hennes moder och gick ut i ett annat rum bland hvilande herrar.

"Nå," sade en vän till honom, "hvad tycker du om henne?"

Afäickandet af general Rapps staty i Colmar.

"Hvilken?" frågade han, ännu bländad af den sköna.

"Fröken Clemence?"

"Hon — är öfver mitt omdöme."

"Det var det artigaste jag hört en karl säga om en flicka. Det vore väl om alla karlar voro så blygsamma i sitt bedömande af flickor, hvaraf de vanligen endast se ytan."

"Smickrare," svarade skalden.

"Vet du hvad, jag umgås i huset hos hennes mor. Jag vet att Clemence beundrar icke allenast dina skrifter, utan också din person, och modren hyser stor aktning för din förmögenhet. Vore jag icke själf gift, så skulle jag icke förråda så dyrbara hemligheter för dig, men nu unnar jag dig det bästa. Jag råder dig, att försöka din lycka hos fröken Clemence."

Någon tid derefter följde skalden, hvars hjerta fattat eld, sin väns råd, friade och fick ett förtjusande ja af dottren och den glada modrens bifall. De vexlade ringar och bröllopet utsattes till följande år. Clemence var ännu blott femton år, och skalden gjorde en utländsk resa.

Under sin frånvaro öfverlemnade han åt en konstnär att inreda en våning i hans hus på det utsöktaste. Han ville hedra sin blifvande hustru, ty hon var en stor mans dotter.

Vid utsatt tid återkom han, uppsökte sin fästmö, och fann sig dubbelt älskad efter ett års frånvaro. Hennes fägring hade utvecklats sig nära fullkomligheten, han nästan tillbad henne, och glömde sin fordna älskarinna, sångmö.

Hennes mamma, grefvinnan, och hon själf äfven, voro högst nyfikna att se den nya våningen, han bjöd dem därför till sig en förmiddag.

De kommo i en ståtlig vagn; de som speglar glänsande mörkbetsade dubbel-dörrarna till den stora salen öppnades på vid gafvel, då de inträdde, en hel sträcka af lysande rum med sidentapeter, förgyllningar och skimrande kristallkronor, värdigt ett palats, visade sig för deras förvånade blickar.

"Ni är en värdig måg!" sade grefvinnan högst belåten.

"Ack, hvad det här är angenämt!" sade fröken och lyste af tillfredsställelse.

I detsamma visade sig en gumma i tårflig, men ytterst renlig drägt, ett oan-

senligt och ödmjukt väsende, men med oförställd glädje i de åldrade dragen.

"Det är min mor," sade skalden med en hjertgripande ton. Han var så innerligen glad att kunna framställa för henne en så strålande fästmö, han visste så väl, huru lycklig hon skulle känna sig deraf. Han såg i modren det yppersta han lärt känna på jorden, i hans ögon var hon skönare, än till och med hans flydda sångmö, och han inbillade sig, nog barnsligt, ty skalderna äro barn, att modren på ögonblicket skulle behaga hans blifvande svärmor och fästmön.

Men han bedrog sig. Grefvinnan rättade på sig, och dolde under ett nedlåtande leende, sitt misstag; fröken var ännu för mycket intagen af våningens prakt, för att fästa sig vid den oansenliga gumman, och nickade värdslost åt henne.

Ingendera visade henne någon synnerlig uppmärksamhet, men skalden kysste hennes hand för att försona henne med deras likgiltighet.

Han förde dem in i våningen.

"Ack," utropade de vid hvarje steg, "hur förtjusande!"

"Sådana präktiga kakelugnar!" sade grefvinnan, "de äro verkliga konstverk, med pelare, friser och löfverk!"

"Så vackra taflor!" sade fröken, "de äro säkert utifrån af stora målare; se der utsigter af Neapel, Florens, Rom!"

"Dyrbara ramar!" instämde modren, "äkta förgyllning. Här skall min dotter bo som en prinsessa."

Längst in var en sängkammare, ett riktigt litet fridens tempel i grönt och hvitt, en dubbelsäng, blygsamt dold af rika draperier, mattor, som ett blomsterfält och hvilstolar af nyaste uppfinning och utsöktaste bekvämlighet.

"Här är oss godt att vara!" sade grefvinnan, och nedsjönk, omfattad af mjuka kuddar, i en divan.

"Ack, se här Amor och Psyche!" sade fröken. "Så vackert! Den tokan Psyche, som var så nyfiken, att hon ville se så noga på sin älskling! Hvad är allt som ögat ser, emot det som hjertat känner, då man älskar!"

"Jag skall alltid älska dig för sådana känslor," svarade skalden tacksam, i medvetande om att han icke mera var någon Amor till utseendet.

Den sköna smålog och speglade sin

smärta gestalt med sjelfbelåtenhet i en stor spegel. Hon kunde icke låta bli att se på sig själf åtminstone.

När besöket led till slut, förde skalden dem tillbaka till andra sidan af våningen; der öppnade han dörren till några, i gammal hvardagsstil möblerade rum. I det yttersta hade han sitt skrifbord, samma tårfliga bord, hvarpå han förut författat sina lyckade dikter; der var hans nötta bokförråd. Innanför bodde hans mor.

"Här skall jag hafva min mor, så länge hon lefver," sade han.

Grefvinnan märknade. Hon visste att skaldens moder endast var enka efter en fattig borgare.

"Det vore väl mindre genant — för gumman, naturligtvis," sade hon, "om hon finge bo för sig själf på något annat ställe; min måg har ju flera hus i staden."

"Jag vill icke skilja mig från min mor," svarade skalden något sorgset.

"Åh, jag hoppas att min måg skall göra sin hustru till viljes i allt. Tycker icke du, Clemence, att det vore bäst om den beskedliga gumman bodde annorstädes?"

"Jag tycker som mamma," svarade Clemence.

"Om det finnes något utmärkt hos mig," sade skalden, "så har jag därför att tacka min mor; det är af henne jag lärt mig känna allt skönt och det som är mera, det goda."

"Vi få väl se!" svarade grefvinnan med en skämtsam min. "Min salig man hade många idéer, men jag omvände honom efter min vilja."

De båda damerna beredde sig att fara, skalden tog afsked af dem, och i glädje öfver den lysande våningen märkte icke Clemence hans förmörkade blick.

Dagen derpå fick Grefvinnan ett bref från skalden; förlofningsringen låg deruti, och han skref ungefär följande:

"De känslor, jag hyser för fröken Clemence, tillåta mig icke att utsätta henne för något obehag, aldrinast för något som beror af min vilja. Jag vågar därför icke ingå en oupplöslig förbindelse med henne, då jag aldrig kan skilja mig från min moder. Jag återsänder därför denna ring, säker på att det icke skall göra fröken Clemence någon sorg; snart skall hon glömma mig för någon annan, mera jemlik i börd. Jag vill icke höja mig öfver min moder. Lika litet vill jag skilja mig från henne: *Gammal är alltid äldst.*"

Förgäfvets sökte grefvinnan — som bittert ångrade, icke sin kärlekslöshet utan att hon i otid förrådt den — att återknyta förlofningen. Men skalden var obehaglig. För sin mors skull försakade han den sköna Clemence; ingen annan dödlig kvinna kunde dock behaga honom sedermera; men till honom återkom, rikt belönande, den försvunna sångmö, med nya ingifvelser till nya dikter.

Ur "Gyllene Ordspråk" af Nepomuk.

